

Balegem – Kalle-Houte: Aanleg fietssnelweg

1 Gemotiveerd advies

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Deze archeologienota is het resultaat van een **volledig archeologisch vooronderzoek**. Het archeologisch vooronderzoek nam de vorm aan van een bureauonderzoek. Hierbij was het mogelijk om al het noodzakelijke vooronderzoek uit te voeren.

1.2 De afwezigheid van een archeologische site

Het bureauonderzoek toonde aan dat de wijde omgeving rond het projectgebied minstens sinds de ijzertijd menselijke aanwezigheid kent. Deze aanwezigheid leeft door in de Merovingische periode en in de volle en late middeleeuwen. **De vastgestelde sites bevinden zich echter alle in een andere landschappelijke context**, namelijk op vruchtbare droge zandleembodems en niet op natte leembodems zoals het geval is voor het projectgebied. Wegens de onvoldoende natuurlijke drainering lenen dergelijke gronden zich niet tot gewone landbouwteelten. Enkel het kasteel van Bottele (ten zuiden van het projectgebied) zocht deze nattere locatie in het landschap op, maar dan wellicht enkel met het doel water in de omgrachting te krijgen. Deze landschappelijke factor kan een verklaring bieden voor het **gebrek aan archeologische sites ten westen van de Molenbeek**.

Houte en Kalle, de twee straten die door de fietssnelweg worden verbonden gaan minstens terug tot de **18de eeuw**. Sindsdien zijn de gronden steeds onbebouwd gebleven en in gebruik als **bos-, akker- en/of weiland**. Dergelijk grondgebruik bevestigt de onaantrekkelijkheid voor bewoning.

Het projectgebied ondergaat de grootste verandering met de aanleg van een **spoorlijn** onmiddellijk aansluitend ten westen in de late 19de eeuw. In dat kader werd een deel van het projectgebied reeds verhard om een perron aan te leggen voor het station Balegem-Dorp.

1.3 De impactbepaling

De Provincie Oost-Vlaanderen wenst een **fietssnelweg** aan te leggen langs de spoorlijn Melle-Geraardsbergen. Deze archeologienota heeft betrekking op het stuk dat de straten Houte en Kalle (Balegem, Oosterzele) met elkaar verbindt.

De geplande werken omvatten een variabele afgraving van het bestaande maaiveld over een breedte van 3,6 m (tot lokaal 4,4 m) en een lengte van 857 m noord-zuid en 140 m oost-west, tot plaatselijk maximaal 75 cm diep. Het maaiveld wordt nu eens afgegraven, dan weer wordt opgehoogd (zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** en bijlage 2). Lokaal zijn er diepere uitgravingen voor de aanleg van een draadafsluiting (30-60 cm), keerelementen (95 cm) en een kopmuur (2,5 m), hoewel dit steeds ingrepen in verhouding tot het ontworpen maaiveld betreffen. Het grootste deel van de fietssnelweg

wordt in bos-, gras- en akkerland aangelegd, en een deel in een bestaande spoorwegberm. De effectieve **bodemverstoring** door de fietssnelweg is dan ook **beperkt**.

1.4 De waardering van de archeologische site

Er zijn een aantal gegevens die het mogelijk maken om de verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed in te schatten. Ons baserend op landschappelijke gegevens, cartografisch materiaal en historische bronnen kunnen we in deze fase een verwachtingspatroon formuleren voor het projectgebied.

- Het projectgebied bevindt zich **buiten (ten westen van) de historische kern van Balegem**. Ten noorden en oosten liggen de kleinere gehuchten 'Berchemstraet' en 'Reughem'. Het is een historisch-archeologische realiteit dat de bewoning zich in het verleden concentreerde in deze dorpskern, en dat vanaf men een dergelijke kern verlaat, de densiteit sterk afneemt. Het projectgebied ligt dan ook in een zone die minstens sinds de 18de eeuw gekenmerkt wordt door meersengebied, bos, akkers en weiland. Er is bewoning te verwachten.
- Het betreft vooral lagergelegen, **eerder natte, deels alluviale terreinen** (zie hoogtemodel en bodemkaart). Dit maakt ze minder aantrekkelijk voor vroegere menselijke occupatie. De **archeologische locaties** die aangeduid staan op het CAI liggen in een **andere landschappelijke context**.
- Het projectgebied en de omgeving is **reeds deels ingericht**, met name door de aanleg van de spoorweg, waarbij de plaatselijke topografie duidelijk is aangepast (ophoging, afgraving en gedeeltelijke verharding).

1.5 De bepaling van de maatregelen

Gezien de lage archeologische verwachting, het lijnvormig tracé van de werken, het feit dat deze deels zullen plaatsvinden binnen deels ingericht terrein en gelet op de landschappelijke positie, is binnen het gabarit van de werken het **potentieel op kennisvermeerdering** dan ook **te gering** en een **verder(e) archeologisch vooronderzoek/opvolging van de werken** lijkt dus, kosten-baten beschouwd, **niet verantwoordbaar**. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

2 Programma van maatregelen

Niet van toepassing.